

ኤርትራ፡ ሓሙሽተ ህዋሳት ሰብ ዘይሰርሓላ ሃገር

ሰባት ካብተን ብተፈጥሮ ዝተዓደልኦም 5 ህዋሳት ማለት ምርኣይ፡ ምስማዕ፡ ምስትምቃር፡ ምድህሳስን ምሽታትን ሓንቲ እንተሰኢኖም፡ መዓልታዊ ህይወቶም ምሉእ ኣይከውንን። ብፍላይ'ዉ ምዕባል ስነኪነት ኣብ ዘይብሉ ሃገር፡ እተን ስምዒታትን ድሌታትን ንምግላጽን ንምፍጻምን፡ መዛረቢ መልሓስና፡ መርኣዪ ኣዲንትና፡ መስርሒ ኣእዳውና፡ መስምዒ ኣእዛንና ዘይብልና እንተኾይና፡ ጸር ቤተሰብናን ሕብረተሰብን ንኸውን ማለትዮ። እዚ ክብል እንከለኹ ግን፡ ብዙሓት ክፋል ኣካሎም ዝሰኣኑ ሰባት፡ ብጻዕሮምን ሓገዝ ስነኪነትን ኣፍሪይትን ነብሶም ክኢሎም ህይወቶም ዝመርሑ ከምዘለዉ ንምክሓድ ኣይኮንኩን። ገለ ክፋል ካብ ሓሙሽተ ህዋሳትና ብተፈጥሮ ወይ ብሓደጋ እንተሰኢኖን ምስ ዕድልና ካብ ምምራር ሓሊፍና ድማ ንኻልእ ንኸሰሉን ነምርሮን ኣይክህሉንዮ። እቲ ዝዓበዩ ጸገም ግን ነቲ ብተፈጥሮ ብግቡእ ክሰርሕ ዝተዋህበና ህዋሳትና ካልእ ኣካል ክቆጸጸሮን ንኸይሰርሕ ከልምሶን እንከሎ ኢዮ።

ኣብ ኤርትራ፡ ሓሙሽተ ህዋሳት ሰባት ብክልተ መልክዕዮ ለሚሱን ካብ ዋናታቱ ተሰሪዒን ዘሎ። እቲ ቀዳማይ ልምስት፡ ውልቀመላኽ ስርዓት ህግደፍ ህዝብና ነተን ብተፈጥሮ ዝተዓደልኦ ሓሙሽተ ህዋሳቱ ብምቁጽጻር፡ ብኣዲንቱ ዝርኣዮን ብእኣዛኑ ዝሰምን ከይዛረብን ከይሓትትን፡ ብጉልበቱን ክእለቱን ሰሪሑ ከይዕንገል ኢድእግሩ ስለዝተኣሰረ፡ መዓልታዊ ህይወቱ ብናጻ ከየሰላሰል ኣብ ትሕቲ ፍጹም ምልካዊ ምምሕዳር ስለዝርከብ፡ ነቶም ዝሞቱ ብቁሩብዮ ዝበልጸም እንተተባህለ ምግናን ኣይኮነን። እቲ ኣብ ባይታ ዘሎ ሓቂ እዚ ስለዝኾነ ድማ፡ ህዝቢ ኤርትራ ብዘይካቶም ኣብ ስልጣን ዘለዉ ገበኛታትን ሰብ ረብሓን ብምሉኡ እሱርዮ። እዚ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ሕጊ ኣልዕ ስርዓት ህግደፍ፡ ንህዝብና 5 ህዋሳቱ ካብ ምቁጽጻር ሓሊፉ፡ ኣብ እዋን ድቃሱ ዝሓልሞ እንታይ ምጻኑ ምፍላጥዮ ተሪፍዎ ዘሎ። ኣብ ኤርትራ፡ እቲ ኣድማሳዊ መሰል ሓሳብካ ብናጻ ምግላጽን ሚዛናዊ ሓበሬታ ምርካብን ከም ገበን ስለዝቁጸር፡ ስለምንታይ፡ ኣበይ፡ መኣስ፡ መን፡ ክንደይ ዝብሉ ሕቶታት ኣልዒልካ መልሲ ኣይትረክብን ኢኻ።

ብሓጺሩ ኣብ ኤርትራ ንዝዊሕ ዓመታት ልዕልና ሕግን ፍትሕን ስለዝሰኾረን ብሕጊ መሰልካ ክትሓትት ኣይትክእልን ኢኻ ጥራይ ዘይኮነ ፍትሒ ስለዝሓተትካ ማእሰርቲ፡ መቅጻዕቲ ምፍርራህ ስለዝመጸካ፡ ምስ ቃንዛኻ ክትነበር ኢኻ ትግደድ። ንኣብነት ኣብ ትሕቲ ስርዓት ህግደፍ፡ ቤተሰብካ ብሃንደበት ብኣባላት ጸጥታ ተዓፊኑ ምስተወሰደን ኣብቲ ንሱም ቤት ማእሰርቲ ብተግባር ግን ግብ ዝበለ ጸልማትን ገሃነብ እሳት ምስተደርበዮን፡ ስለምንታይ ከምዝተኣሰረ፡ ኣበይ ተኣሲሩ ኣሎ፡ ብህይወቱ ኣሎዮ፡ ንኸንደይ እዋን ተፈሪዶን፡ ፈጸምካ ኣይትፈልጥን ኢኻ። ዕድልካ ኣጸቢቅዎ ካብ ማእሰርቲ እንተተፈቲሕካውን፡ ምክንያት መእሰሪኻን መልቀቂኻን ሕቶ ርእይቶ የለን ጥራይ ዘይኮነ፡ ኣብ ቤት ማእሰርቲ፡ ዝወረደካ ግፍዒ፡ ዝረኣኻዮን ዝሰማዕካዮን ከይትዛረብ መጠንቀቅታዮ ዝወሃበካ።

እሱር ብስድራቤቱ ወይ ብመቅርቡ ክብጸሕ፡ መግቢ ይኹን ክዳን ክኣትዎ፡ ጉዳዩን መሰሉን ዝከላኸል ጠበቃ ክግበረሉን ናይ ክሕደትን እምነትን ቃል ክህብን መእሰሪኡ ክግለጸሉን ኣይሕሰብንዮ። ምናልባት ወላዲ ወይ ቤተሰብ ዕድል እንተገይሩ፡ እቲ ብማህሪምቲ ጭንቀትን ሕማምን ዝሞተ ሰብ ሬሳ ክወሃቦ ይክእል ይኸውን። ውዮ ድኣ ሞትን ጥሜትን መሰል ስለዘይሕሰብ እምበር፡ ኣብ መዋእል ስርዓት ህግደፍ ህዝቢ ኤርትራ ክመውት ክሓምም፡ ክጠሚ፡ ክስደድ ጥራሕዮ መሰል ዘለዎ።

ምልካዊ ስርዓት ሕግደፍ ንህዝቢ ኤርትራ 5 ህዋሳቱ ጥራይ አይኮነን አሲሩን አልሚሱን ዘሎ። ሰባት ብዛዕባ ክውንነት፡ መሰሎምን ከባቢኦምን ኣብ ክንዲ ብቅንዕና ዝሓሰቡ፡ ብፍላጥ ሓቂ ከምዝድፈኖምን ኣብ ሃዋሊል ብቤላበሎው ከምዝህውትቱን ኣብቲ ንዕድመ ስልጣኑ ንምንዋሕ ዝጥቀመሉ መጻወድያ ሓሶት ኣትዮም ከምዝመራስሑን ይገብርዎም። ንኣብነት እቶም ንጨካንን አዕናውን ኣገዛዝኦ ስርዓት ሕግደፍ ብምቅዋም ፍትሒ ይንገስ ብሕጊ ተገዛእ ኢሎም ተቃውሞ ዘስምዑ ጉጅለ 15 ዝርከብዎም ኣማኢት ኤርትራውያን፡ ኣብ ኣብያተ ማእሰርቲ ምስተደርበዩ፡ ሕግደፍ፡ ኣብ ክንዲ ነቶም ገበን ፈጺሞም ዝብሎም ዜጋታት ወግዓዊ ክሲ ዝምስርትን መርትዖታት ዘቅርብን፡ ብቀጥታን ብተዘዋዋርን፡ “ሃገር ከዲያም፡ ወያነዮም፡ ሰለይቲ ኣመሪካዮም” ኢሎዮ ጎስጓጎት ዘካይድን ጸለመ ዝነዝሕን።

ርሑቅ ዓዲ መሓሰዊ ከምዝብሃል፡ ዝበዝሕ ህዝቢ ኤርትራ ንእንታይነት ኢሳያስ ካብ ፈለማኡ ኣይፈለጠን እምበር፡ ኢሳያስ ዝቃወምን ካብኡ ዝተፈልየ ሓሳብ ዘለዎን ሰብ ክቀትሎ፡ ጸለሎ ክቀብኦን ክንጽሎን ከይደቀሰዩ ዝሓድር። ባህርያት መላኹ ኢሳያስ ስጊንጥር ስለዝኾነ፡ ካብ ሰብ ክምርዖ፡ ጸጊቡ ክሓድር፡ ሓዳር ክምስርት፡ ሰራሕ ነብሱ ዝኸኸል፡ ሰብ ክሓስሞ፡ ክሳቀ፡ ክበታተን፡ ክደኪ፡ ክድርብዩ ደስታን ዕግበትን ዝስምዖ። ብስም ክረምታዊ ማእቶትን ሃገራዊ ኣገልግሎትን መንእሰያት ካብ ስድራቤቶም፡ መኣዲ ትምህርቶምን ማሕበራዊ ንጥፈታቶምን ተነጺሎም ከምዝሰቀዩን መጻኢ ዕድሎም ከምዝኹለፍ ምግባርን ድማ ጭቡጥ መርኣያን አዕናዊ ማላታትን ስርዓት ሕግደፍዮ። ስርዓት ሕግደፍ ግን፡ ብሓሶትን ብዘይ መርትዖን፡ ሃገር ከዲያም ገበን ፈጺሞም ዝብሎም ሰባት ኣይኮነን ኣብ ኣብያተ ማእሰርቲ ዘሳቂ ዘሎ። ብዙሓት ኣምር ፖለቲካ ዘይፈልጡን ዝኾነ ገበን ዘይፈጸሙን ዜጋታት፡ ንኣብነት ኣዲታት ምስደቀን፡ ንሶት፡ ኣረግቶት፡ ትሕቲ ዕድመ ህጻናት፡ ከምጥሪት ብይጽንሓለይ ኣብ ዝተፈላለየ ከባቢታት ደርብይዎም ምህላውዮ። እቲ ካብ ኩሉ ዘሕዝን ድማ፡ ስርዓት ሕግደፍ ንፖለቲካዊ ሸቅጥ ኢሉ ህዝቢ ንህዝቢ ይራኽቡ፡ ዶብ ይከፈት እናበለ ኣብ ዝግበረሉ ዘሎ እዋን፡ እቶም ቅድሚ ገለ ዓመታት ካብ ሕሰም ሕግደፍ ክናገፉን ዝሓሸ ህይወት ከናድዩን ዶብ ክሰግሩ ዝተታሕዙ ቆልዓ ሰበይቲ ዝርከብኦም ኤርትራውያን ብዘይ ፍርዲ ጅሆ ሒዘዎምን ኣሸሓት ገንዘብ ከፊሎም ክወጹ የገድዶም ምህላውንዮ።

እቲ ኣዝዩ ዘሕዝን ድማ ናይቶም ካብ ኤርትራ ወጻኢ ኣብ ዓዲ ፍትሕን ሕግን ኣንቀባሪሮም እናተቀመጡ፡ ከም ባምቡላ መደረታትን ቃላትን ስርዓት ሕግደፍ ዝደግሙ፡ ሓሙሽተ ህዋሳቶም ዝለመሰን፡ ብግዝያዊ ጥቅሚ ዓዋርምን ሓቂ ቀቢሮምን ምስ ስርዓት ሕግደፍ ዝቆማጥዑ ዜጋታትዮ። ኣሕዋቶም፡ ወለዶምን አዕሩኹቶምን ኣብ ኣብያተ ማእሰርቲ ብዘይ ክሲ እናተሳቀዩ፡ ወገኖም እናተረገጹ፡ ብሓለንጊ ጥሜትን ሕጽረት ማሕበራዊ ኣገልግሎልትን እናተሳቀዩ እንከሎ፡ ሕግደፍ ኣብ ዝወደዖ ንይላታት ክስዕስዑን ዕድመ ንመንግስትና ክብሉ ምዕዛብንዮ። ስርዓት ሕግደፍ ኣብ ኤርትራ ዘሎ መራኽቢ ብዙሓን ስለዝቆጸጸሮን ኣብ ማሕበራዊ መራኽቢታት ሓንጎል ሰብ ጠምዚዙ ንሓሶት ከም ሓቂ ኣምሲሉ ከእምን ዝኸኸል ዘመተ ንምክያድ፡ ዓርሞሽሽ ገንዘብ ስለዘውጽእን፡ ንግዚኡ ዓለም ንምድንጋር ይኸኸል ኣሎ።

ስርዓት ሕግደፍ፡ ኣብ ኤርትራ ኣረሚናዊ ግፍዒ እናፈጸመ፡ ንልኡላውነትና ኣሕሊፉ እናሃበ፡ ንብረት ህዝቢ ኤርትራ እናዘመተ፡ ህዝብና ናብ ስደት ክበታተን እናኣገደደ፡ ተሰኪምናዮ ክንጓጓዝን ኣብ ኤርትራ ክህሉን ኣይግብእንዮ። ኣብ ኤርትራ ሰብ እናጸነተን ከርፋሕ ህይወት እናኣሕለፈን እንከሎ፡ ሕግደፍ ወይ ሞት ክንብል እንከለና ሓሙሽተ ህዋሳትና ካብ ስራሕ ወጻኢ ክኸውን ኣለዎ። ነዛ ዓለም ጽባሕ ገዲፍናያ ንኸይድ ምጃንና ረሲዕና ናብ ደቅና ደቂ ደቅና ዝተርፍ ገበንን ጥልመትን ፈጺምና ክንሓልፍ ኣይግባእን። ብልዒ ሓላፊ ስም ተራፊ ከምዝብሃል፡ ኣሕዋትናን ወለድናን ኣብ ትሕቲ ስርዓት ሕግደፍ እናተሳቀዩ እንከለዉ፡ ሰሚዕና ከምዘይሰማዕና ምስቃጥን፡ ንሓቂ ጠምዚዝና መሳርሒ ገበነኛ

ክንከውንን፡ ጽባሕ ከምዘሕትተና ክንግንዘብ ኣለና። መርገምን ቃንዛን ናይቶም ንዓመታት ኣብ ጎዳንቲ ዝሰቀዩን ኣብ ጉዕዞ ስደት ሓሳረ መከራ ዘጋጥሞም ዘሎ ወገናትናን ከምዘይሰደና ንፍለጥ። መርገም ወላድስ እንተዘይቀተለ የዕነኒ እንታይ ምዃኑ ክስቆረና ኣለዎ።

እስከ ንሕሰብ ናይ ትማሊ። ውልቀመላኸ. ኢሳያስ፡ ንዓመታት “ዶብና ኣይተሓንጸጸን፡ መሬትና ብወያነ ተጎቢጡሎ፡ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ እገዳ ተበዩኑልና ኣሎ” እናበለ፡ ቅዋም ንኸይትግበር፡ ግዱድ ሃገራዊ ኣገልግሎት ገደብ ግዜ ከይግበረሉ፡ ምርጫ ተኻይዶ ህዝቢ ወከልቱ ንኸይመርጽን ልዕልና ሕጊ ከይነግስን ከም መመኸነይታን መናውሒ ስልጣኑን ክጥቀመሉ ጸኒሑዮ። ይኸን እምበር እቲ ኣብ ልዕሊ ሓለፍቲ ህግደፍ ተበይኑ ዝነበረ እገዳ ምስተላዕለ፡ ምስ ኢትዮጵያ ን18 ዓመታት ዝጸንሐ ኣይሰላም ኣይኩናት ዝምድና ናብ ንቡር ምስተመልሰ፡ ንህዝብና ዘድልዮን ዘገድሶን መሰረታዊ ዘቤታዊ ጉዳያት፡ ክትግበር ኣይተራእየን። ልዕሊ 20 ሸሕ ህይወት ኤርትራዊ ዝሃለቀሉ፡ ዓሰርተታት ኣሸሓት ዜጋታትና ካብ ቤት ንብረቱ ዝተመዛበለሉ፡ ቢልዮናት ገንዘብ ዝኸሰርናሉ ብዶብ ዝተመኸነዮ ኩናት ምስ ኢትዮጵያ ምሕንጻጽ ዶብ ቀዳምነትና ኣይኮነን፡ ኢትዮጵያ ክትረጋገጽ ኣለዎ፡ ኪኖ ዶብ ንሕሰብ” ኢሉ ብኢደ ዋኒኑ ህዝቢ ኤርትራ ዘይፈልጦ ውዕላት ክፍርምን ንልኡላውነትና ኣብ ዋጋ ዕዳጋ ዘእቱን ክብረትና ዘምራስሕን ክሕደት ክፍጽም ይርእ ኣሎ። ውልቀ መላኸ. ሰርዓት ህግደፍ ድማ፡ ኣብ ህዝቢ ኤርትራ ንዕቅትን ብድዕን ስለዘለዎ፡ ብስም ሰላምን ጽቡቅ ጉርብትናን እናዘመረ፡ ንእዋናውን መሰረታውን ጉዳያት ኤርትራ ከም መንዲል ኢድ ሓንሳብ ፊጥ ይብለሉ ካልእ እዋን ድማ ኣብ ጁቡኡ የእትዎ ኣሎ።

እከይ ተግባራት ኢሳያስ ስለዘእረገናን ኣኸሉ ስለዝተረፈናን፡ እቶም ምስ 5 ህዋሳትና እንከለና ስለምንታይ ኢና ኢሳያስ ክዕንድርን ብመጻኢና ክጣላዕን ዕድል ንህቦ ዘለና? እቶም ክንሓስብን ክንመራመርን 5 ህዋሳት ዝተግደልና ኤርትራውያን ስለምንታይ ኢና፡ እሱራትና ክፍትሑ ኣብ ፍርዲ ክቀርቡ፡ ሃገርና ብቅዋም ክትመሓደር፡ መሰል ሰብ ክኸበር፡ ድምጽና ዘይነስምዕን ንውጽዕ ዘይንጣበቅን? ምናልባት ካብን ናብን ኤርትራ ምንቅስቃስ ክይንኸልከል ወይ ከይንእሰር፡ ኣብ ኤርትራ ዘሎ ገዛናን ትካላትናን ከይውረስ ሰጊእና መጋበርያ ሰርዓት ህግደፍ ንኸውን ዘለና ድማ ምስ ሓራዲና ኢና ማይ ንሱቲ ዘለና።

ምኸንያቱ ንሕና እንተዘየለናን ኣብ ኤርትራ ሰላም እንተዘይሰፊኑን፡ ንብረትን መንበሪ ገዛን እንታይ ኢዩ ክዓብሰልና? ንዓና ዘምሕረልና፡ ሓሙሽተ ህዋሳትና ቃንዛ ኣሕዋትና፡ ወለድናን ደቅናን ንምፍታሕን መጻኢና ንምውሓስን ክንጥቀመሉ እንከለና ኢዩ። ዋላኳ ምስ ጎረባብትናን ከባቢናን ተፋቂርናን ተኸባቢርናን ምንባር ሞራላዊ ግዴታን ሃገራዊ ረብሓን እንተለና፡ እዘን ሕብሪ እናቀያየራ ውጥም ቅልቅል ዝብላ ዘለዋ ሃገራትን ኣህጉራዊ ትካላትን ረብሓታትን ንምሕላውን ጉዳያትን ዓጢጥዎን እምበር፡ ንኤርትራውያን ኣሰላም ወይ ክርስትያን ተሓሊቀን ከምዘይኮና ኣጸቢቅና ክንግንዘብ ኣለና። ሓሙሽተ ህዋሳትና ተጠቂምና፡ ንገበነኛ ኢሳያስን መሓዮታቱን፡ ይኣኸለኩም ካብ ርእስና ውረዱ ወነንቲ ዕድልና ንሕና ኢና ንበሎም።

ጽላል፡ ካብ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ 11 ጥሪ 2019

ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 13-01-2019

